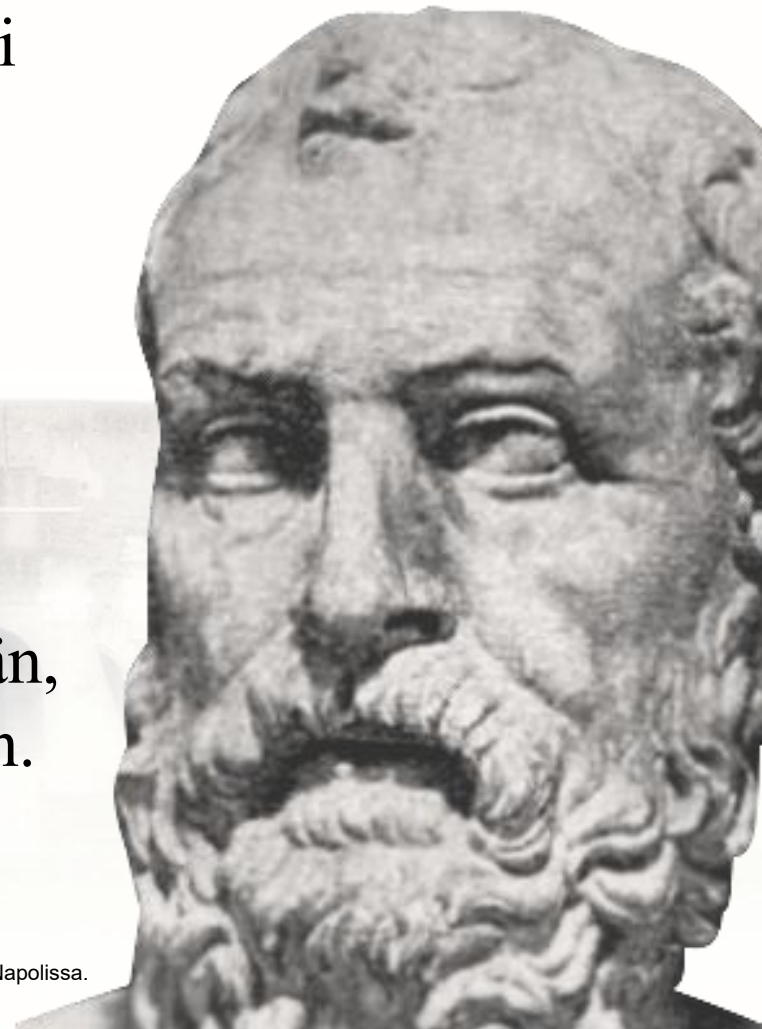

DEMOKRATIAN SYNTY

Luku Kreikkalainen kaupunkivaltio s. 12–16

Demokratian synty

- Demokratia eli kansanvalta kehittyi Ateenassa 500-luvun lopulla eKr.
  - kr. *demos* = kansa
- Valtiomies Solon (640–560 eKr.) uudisti hallintoa ja karsi ylimystön valtaa.
- Kreikkalaismiehen vaikutusvalta yhteiskunnassa perustui syntyperään, varallisuuteen ja esiintymistaitoihin.

Solonin patsas kansallismuseossa Napolissa.

Miten antiikin demokratia toimi?

KANSANKOKOUS

- Kaikki yli 20-vuotiaat syntyperäiset asepalveluksen suorittaneet miehet saivat osallistua.
- Kaikilla oli yhtäläinen puhe- ja äänioikeus.
- Tehtävät: sääti lait, päätti sodasta ja rauhasta sekä valvoi virkamiehiä.
- Vrt. Suomen eduskunnan tehtävät nykyään.

OIKEUSLAITOS

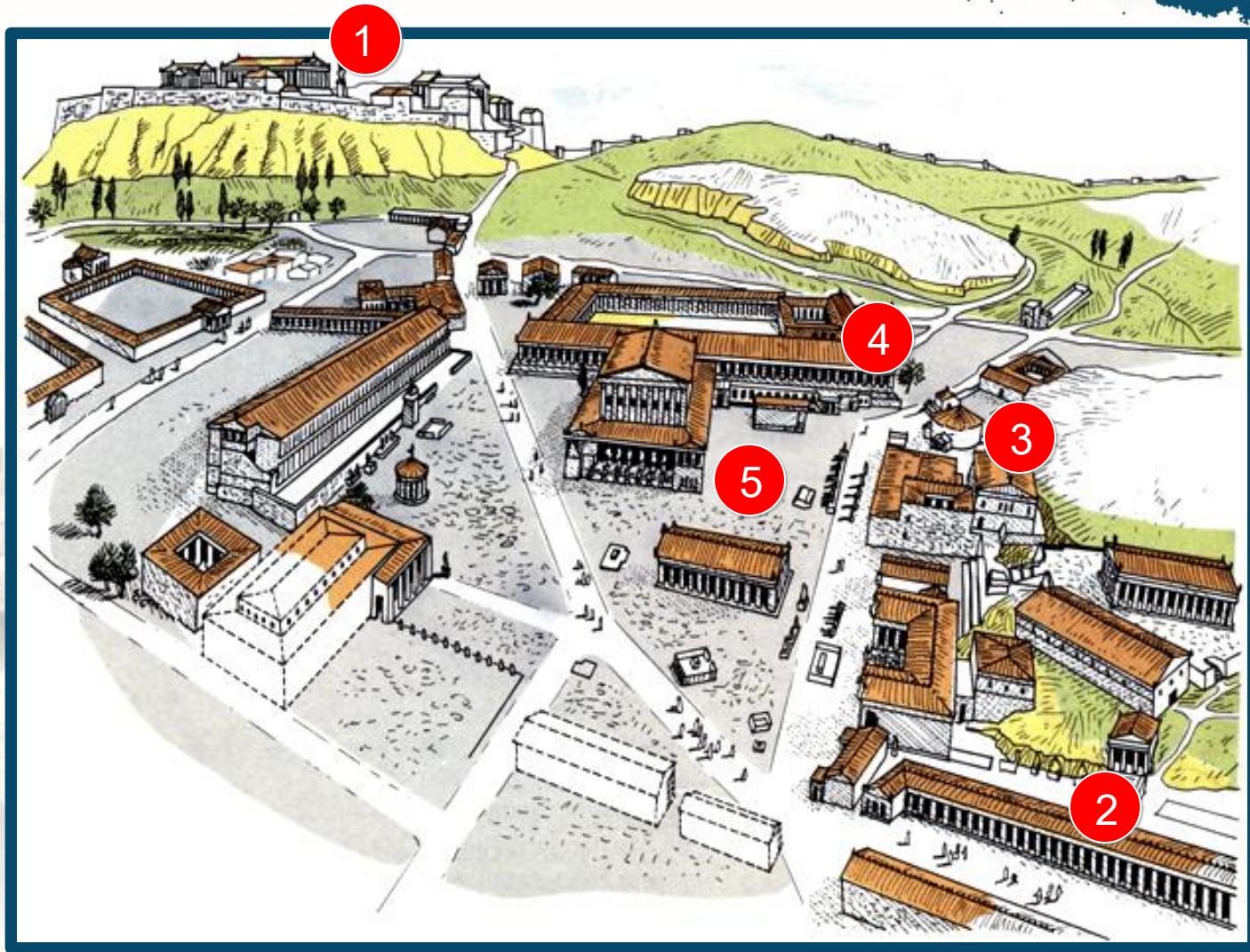
- Valamiehiä oli 201–6 000.
- Valamiehet valittiin arvalla vuodeksi kerrallaan.
- Tuomiosta äänestettiin syyttäjän ja puolustajan puheiden perusteella ruukunsirpaleilla.

NEUVOSTO

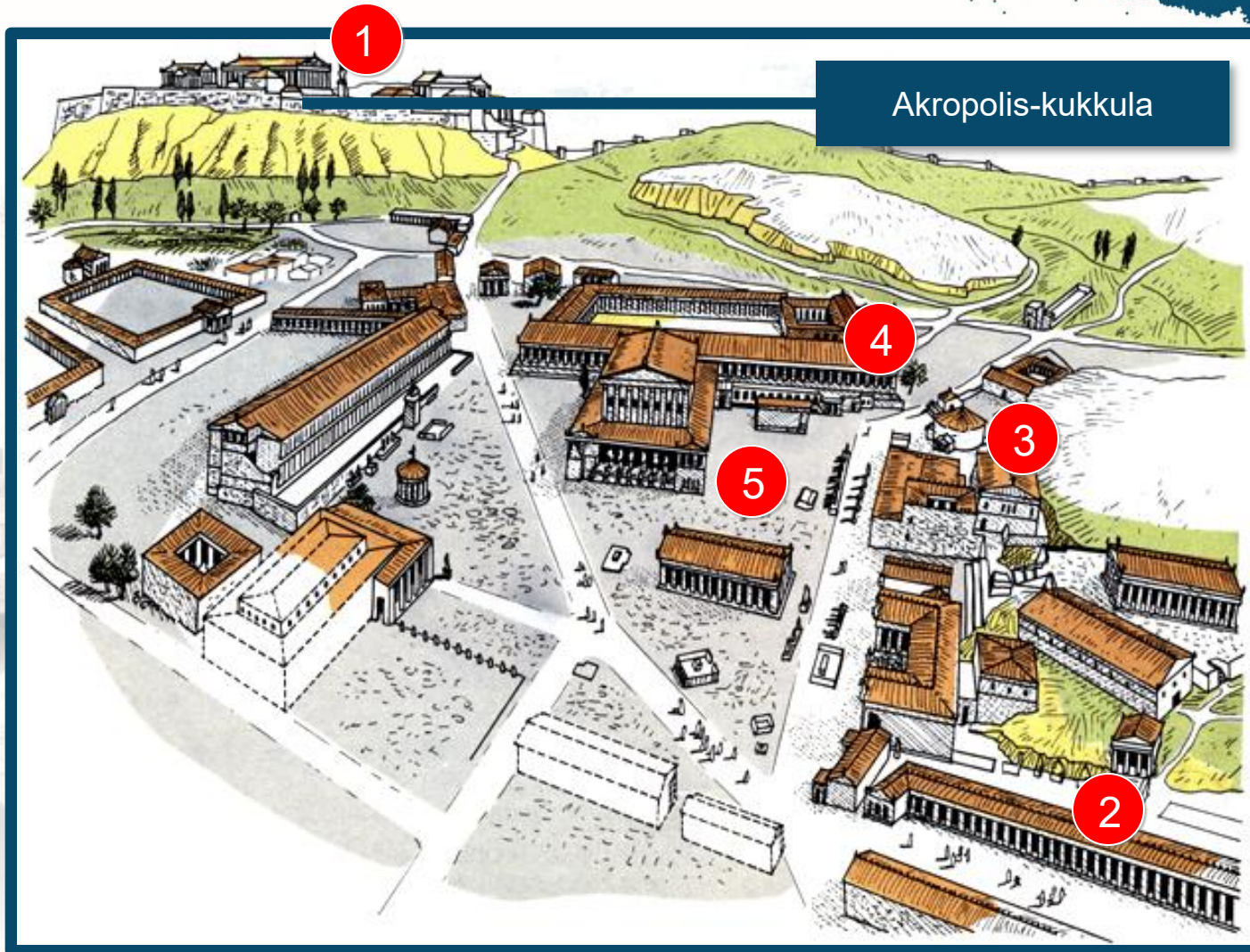
- 500 jäsentä valittiin arvalla varakkaiden kansalaisten keskuudesta vuodeksi kerrallaan.
- Neuvosto valmisteli ja pani toimeen kansankokouksen päätökset ja valvoi virkamiehiä.

VIRKAMIEHET

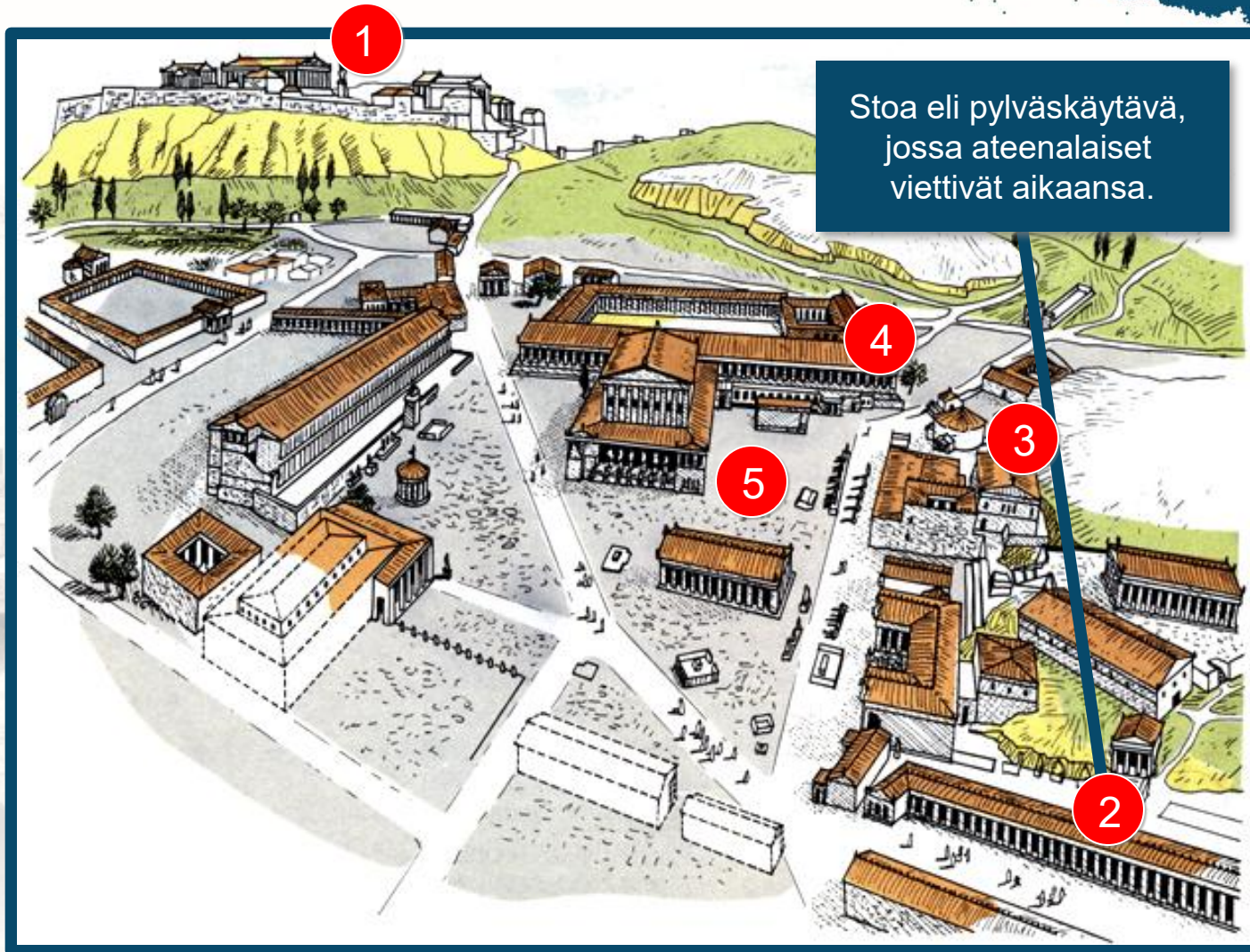
Antiikin Ateena

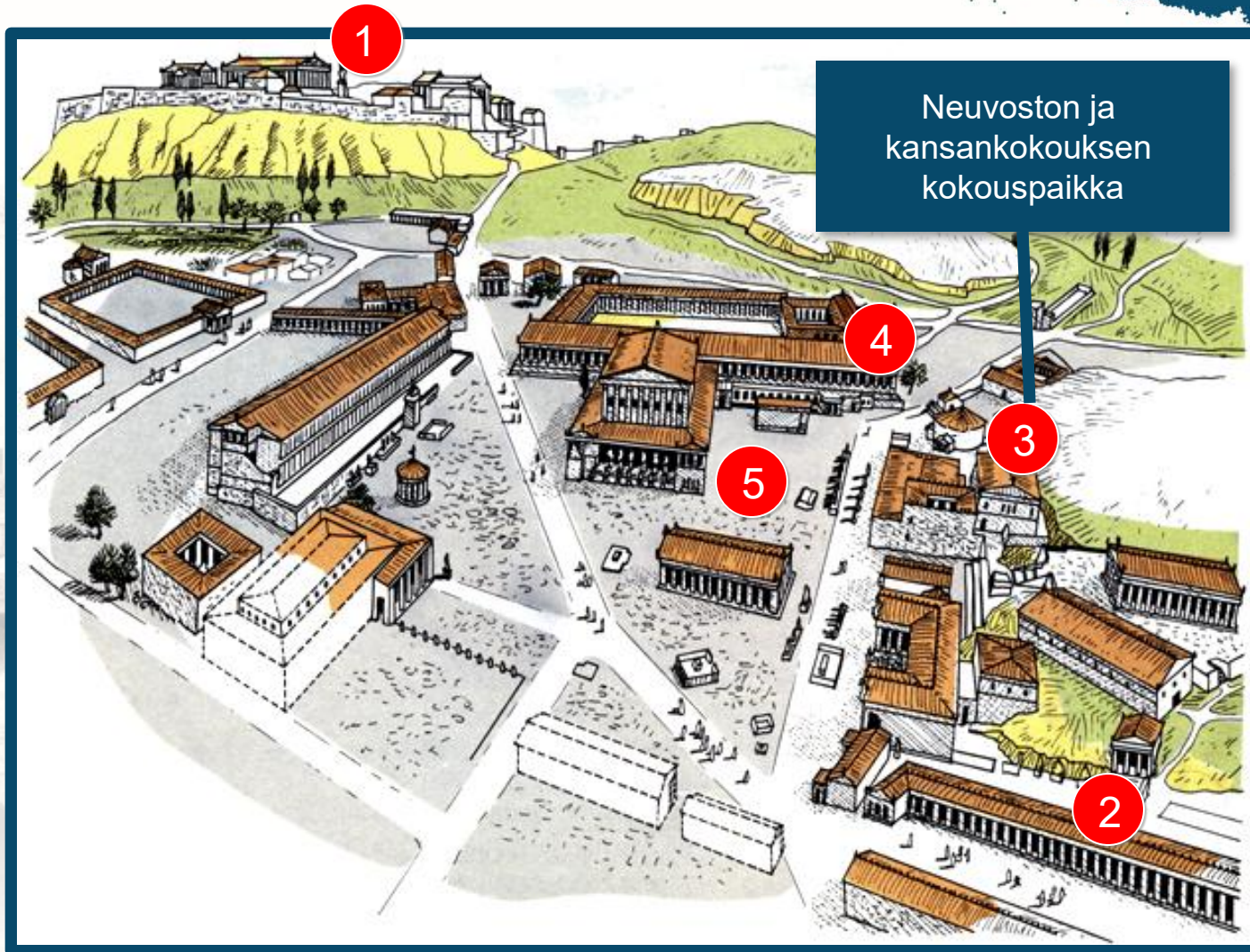
Antiikin Ateena

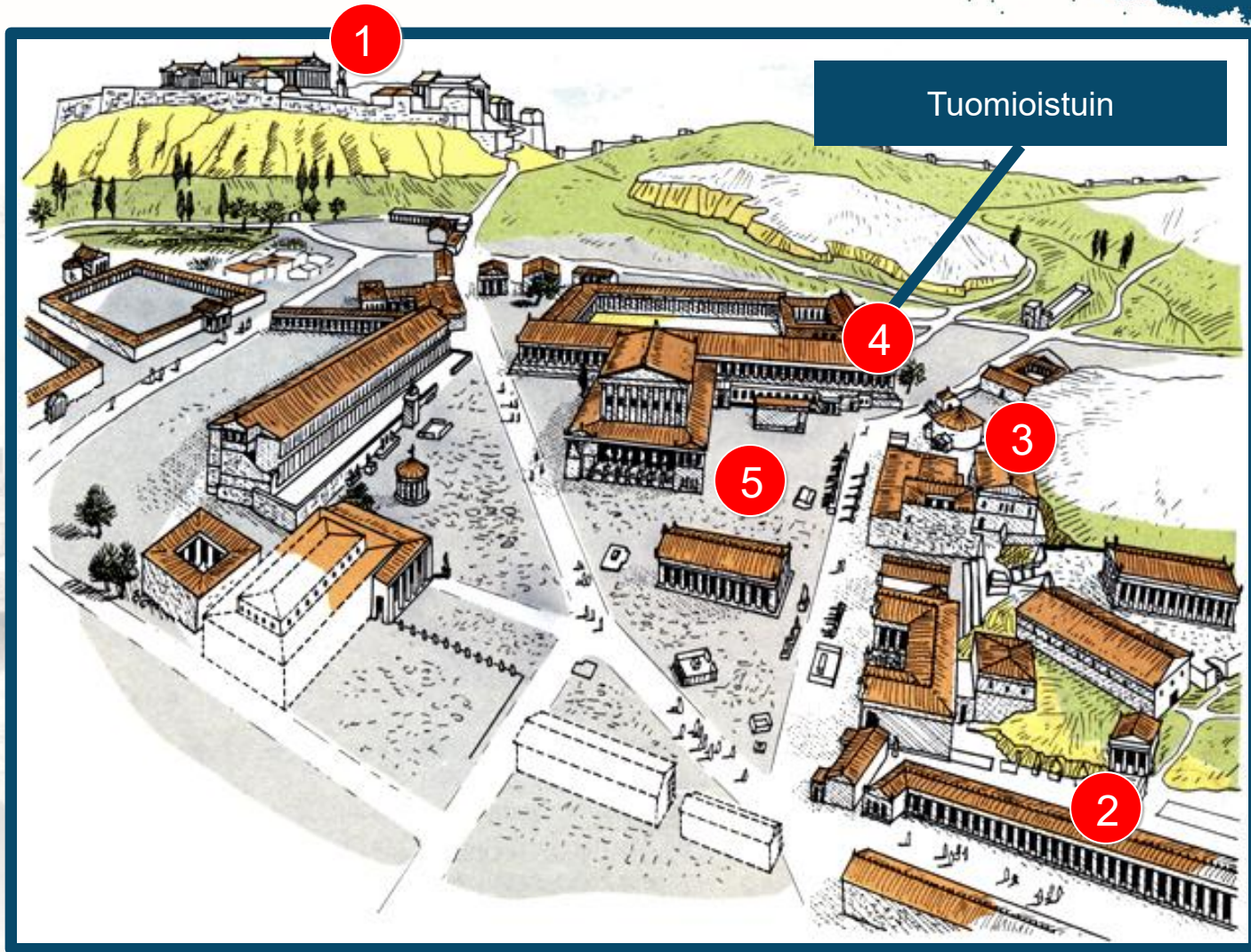
Antiikin Ateena

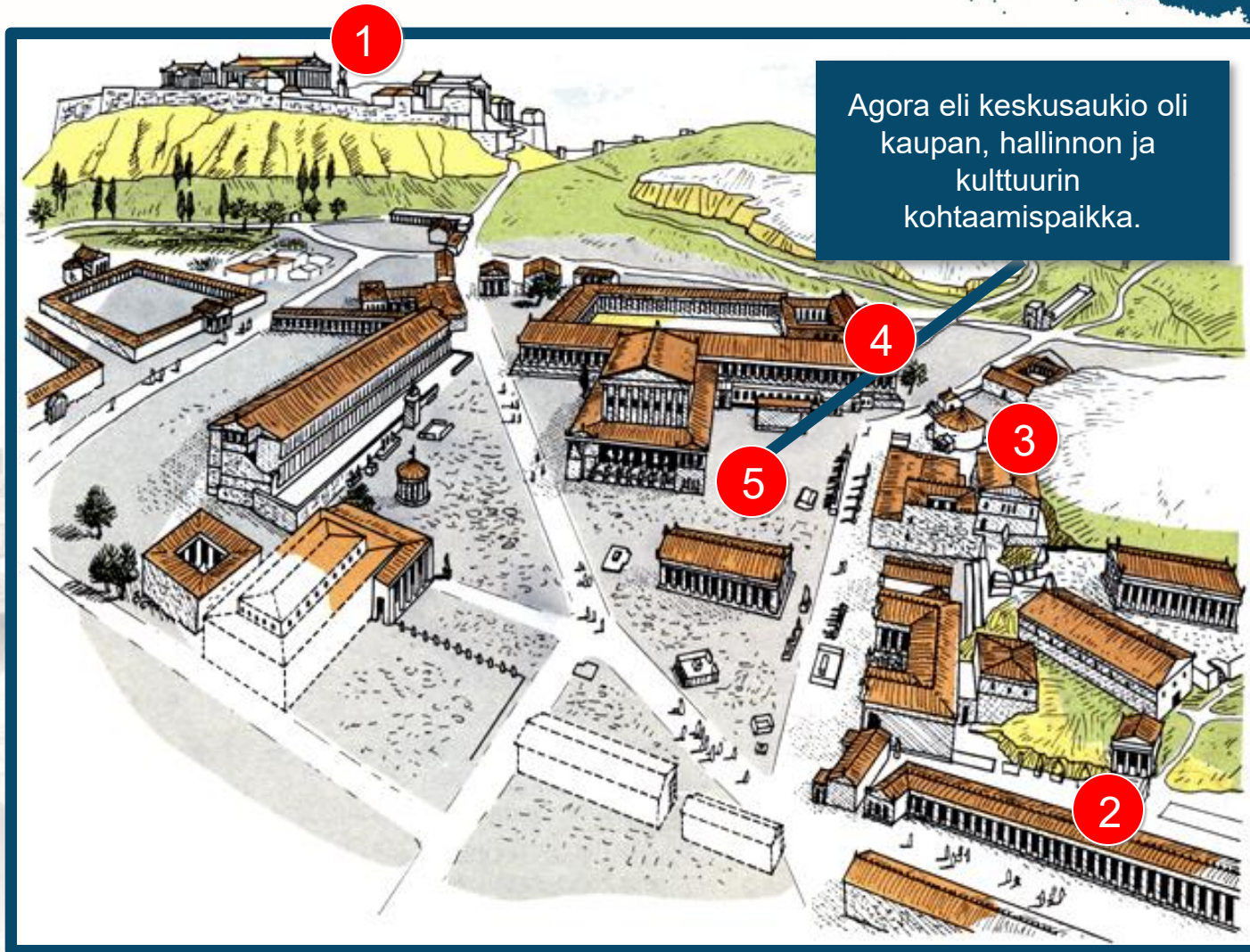
Antiikin Ateena

Antiikin Ateena

Antiikin Ateena

Arpomiskone

- kr. *kleroterion*
- Suuri osa virkamiehistä valittiin Ateenassa arpomalla. Näin pyrittiin estämään väärinkäytöksiä.
- Arpomislaitteeseen sijoitettiin saviliuskat, joihin oli kirjattu valamiehiksi tarjoutuneiden nimet.

Antiikin Kreikan valtiolliset järjestelmät

Antiikin Kreikan valtiolliset järjestelmät

	monarkia kuningasvalta	aristokratia ylimysvalta	oligarkia harvainvalta	tyrannia yksinvaltius	demokratia kansanvalta
valtiota johtaa	kuningas	ylimystö	pieni joukko kansalaisia	itsevaltius ilman kansan suostumusta	vapaat miespuoliset kansalaiset
valta perustuu	syntyperään, perittyyn valtaan	syntyperään, yhteiskunnalliseen asemaan, varallisuuteen	varallisuuteen ja/tai kyvykkyyteen	väkivallan käyttöön tai sen uhkaan	kansalaisuuteen enemmistö- päätöksiin
esiintyi	monissa kaupunki- valtioissa	monissa kaupunki- valtioissa	esimerkiksi Spartassa	monissa kaupunki- valtioissa	400-luvulla eKr. Ateenassa

Oliko antiikissa demokratiaa ? (Tehtävä s. 16)

- ✓ **Kansankokous käytti periaatteessa korkeinta valtaa.**
- ✓ **Poliksen asioista ja tuomioista äänestettiin.**
- ✓ **Virkamiehet sekä neuvoston ja oikeusistuinten jäsenet valittiin arvalla, mutta he olivat yleensä poliksen varakkaimpia kansalaisia.**
- ✓ **Poliittiseen elämään saivat osallistua vain vapaat miehet. Suurimmalla osalla kansasta eli naisilla, metoikeilla ja orjilla ei ollut poliittisia oikeuksia.**

Antiikin ja nyky-Suomen demokratiat vertailussa

SUOMEN DEMOKRATIA

2000-LUVULLA

- 200-jäseninen eduskunta, jonka vaaliin saavat osallistua kaikki yli 18-vuotiaat Suomen kansalaiset
= *välillinen eli edustuksellinen demokratia.*

LAKIEN SÄÄTÄMINEN

ATEENAN DEMOKRATIA

400-LUVULLA eKr.

- Kansankokous, johon saivat osallistua kaikki yli 20-vuotiaat vapaat miespuoliset Ateenan kansalaiset
= *suora eli välitön demokratia.*

SUOMEN DEMOKRATIA

2000-LUVULLA

- Eduskunnan valitsema ja sen luottamusta nauttiva hallitus, jossa on 16–18 ministeriä.
- Virkoihin valitut virkamiehet.

LAKIEN TOIMEEN- PANO

ATEENAN DEMOKRATIA

400-LUVULLA eKr.

- Kansankokouksen valitsema neuvosto, jonka 500 jäsenestä 50 oli kerrallaan virassa.
- Virkoihin arvotut tai valitut virkamiehet.

SUOMEN DEMOKRATIA

2000-LUVULLA

- Tuomioistuinlaitos: oikeudenkäynneissä lainopillisen koulutuksen saaneilla tuomareilla on suurempi vaikutusmahdollisuus kuin maallikkolautamiehillä.

TUOMIO- VALTA

ATEENAN DEMOKRATIA

400-LUVULLA eKr.

- Yli 30-vuotiaista miehistä koostuva kansantuomioistuin, jonka tuomareilla ei ollut lainopillista koulutusta.